

Postbus 718, 6800 AS Arnhem, Nederland
Ministerie van Economische Zaken en Klimaat

DATUM	19 maart 2018
ONZE REFERENTIE	ONL-TTB-04941
BEHANDELD DOOR	Marco Kuijpers
TELEFOON DIRECT	026 373 13 53
E-MAIL	marco.kuijpers@tennet.eu

BETREFT Zienswijze TenneT internetconsultatie wijziging van de Wet windenergie op zee

Geachte heer, mevrouw,

Op 21 februari 2018 is de internetconsultatie gestart van het wijzigingsvoorstel van de "Wet windenergie op zee (ondersteunen opgave windenergie op zee)" (verder: wetsvoorstel). Zoals u reeds opmerkt in de memorie van toelichting, bestaat de kern van de huidige aanpak voor windenergie op zee uit een sterke regierol van de rijksoverheid bij de locatiekeuze, locatieonderzoeken en vergunningverlening, een gestandaardiseerde netaansluiting door de netbeheerder van het net op zee (TenneT) en het stimuleren van innovatie en concurrentie tussen de ontwikkelaars. Gezien de bereikte successen is het wenselijk dat deze aanpak in de toekomst wordt voortgezet, wordt aangepast aan de gewijzigde omstandigheden en tevens faciliterend werkt voor toekomstig gewenste veranderingen. In deze zienswijze zal TenneT met name ingaan op de beleidswijzigingen die beoogd zijn met dit wetsvoorstel. Deze zienswijze is niet vertrouwelijk en is opgesteld namens TenneT TSO B.V..

Kernpunten

In deze zienswijze zal TenneT met name ingaan op de voor TenneT relevante inhoudelijke wijzigingen die beoogd zijn met het wetsvoorstel. Het is begrijpelijk dat de overheid meer flexibiliteit in wil bouwen in kavelbesluiten en vergunningstermijnen teneinde toekomstige ontwikkelingen te faciliteren. Voorkomen moet echter worden dat de bewezen, succesvolle uitgangspunten van de gecoördineerde en gestandaardiseerde uitrol van wind op zee en het net op zee onder druk komen te staan. Daarnaast kan de verdere ontwikkeling van elektriciteitsopwekking en -verbruik op zee niet los worden gezien van de ontwikkeling van de elektrische infrastructuur. Dit is voornamelijk geregeld in de Elektriciteitswet 1998 (hierna: Elektriciteitswet) en het Ontwikkelkader windenergie op zee (hierna: Ontwikkelkader); echter enige referentie hieraan ontbreekt in het onderhavige wetsvoorstel, waardoor het risico ontstaat dat eisen en voorwaarden strijdig met elkaar zouden worden.

I. Scopeverbreiding met behoud van expertise

De wetswijziging heeft mede tot doel flexibiliteit te creëren voor toekomstige ontwikkelingen. Met de huidige wetgeving en dit wetsvoorstel zijn er echter nog geen mogelijkheden gecreëerd voor het leveren van elektriciteit op zee, bijvoorbeeld om in de periode na 2023 het "vergroenen" van olie- en gasplatforms te voorzien. Ook kunnen andere vormen van energie opwek op zee, zoals drijvende zonneparken of getijdenergie, nog niet via het net op zee ontsloten worden. Evenals een toekomstige ontwikkeling naar systeemintegratie met behulp van waterstof, kunnen ook deze vormen van energieopwekking gezien de technische stand van zaken komende jaren reële opties vormen voor de energietransitie en bijdragen aan een diverse brandstofmix en de leveringszekerheid.

Mogelijkheden worden voorgesteld om de elektriciteit opgewekt met windenergie op zee, rechtstreeks in te zetten in de industrie op zee dan wel op land; of deze elektriciteit op land om te zetten in andere energiedragers. Dit zou dan plaatsvinden zonder aansluiting op een net op zee of op het hoogspanningsnet op land. Het gaat daarbij om een privaat initiatief, met een eigen, particuliere energie-infrastructuur. Echter, om dergelijke vraagstukken integraal te benaderen en de optimale oplossing op systeemniveau te kunnen bepalen, verdient het aanbeveling de expertise van de beheerders van gas en elektriciteitsinfrastructuren te benutten. In die gevallen dat er een kans is dat aansluitingen op het net op land dan wel op zee nodig zullen zijn, en gezien de schaarse ruimte op zee en aan de kust, de economisch efficiënte benutting en levensduur van de energie-infrastructuur; pleit TenneT er voor netbeheerders in de overwegingen te betrekken.

II. Relatie met Elektriciteitswet 1998 en Ontwikkelkader wind op zee

De ontwikkeling van wind op zee en het net op zee vinden met name hun basis in de wet Windenergie op zee, de Elektriciteitswet en het op grond van de Elektriciteitswet opgestelde Ontwikkelkader. In het onderhavige wetsvoorstel noch in de Memorie van Toelichting wordt echter gerefereerd aan de Elektriciteitswet of het Ontwikkelkader. Voor TenneT vormen de Elektriciteitswet en het Ontwikkelkader de basis van haar opdracht voor de ontwikkeling van het net op zee. TenneT werkt met een gestandaardiseerd platformontwerp voor de huidige vijf locaties voor wind op zee. Wanneer uit de voorziene wetswijziging nieuwe eisen voor het net op zee voortvloeien terwijl de Elektriciteitswet en het Ontwikkelkader vanaf de datum van inwerkingtreding hier niet in voorzien, zal TenneT hier niet aan kunnen voldoen. Andere eisen voor het net op zee kunnen de kostenefficiëntie onder druk zetten. Ook kan de ontwikkeling van nieuwe netconcepten nodig zijn voor ontsluiting van toekomstige, andere opwektechnieken. Gevolg kan zijn dat de plannings van de windprojecten op zee en het net op zee uit elkaar gaan lopen en mogelijk *stranded assets* bij partijen ontstaan.

Een concreet voorbeeld van vereiste afstemming is de beoogde optie tot verlenging van de maximale vergunningsduur met 10 jaar voor de kavelbesluiten uit de vervolgroutekaart. De vergunningen voor het net op zee en de in het Ontwikkelkader gestelde eisen aan de levensduur van de componenten van het net op zee dienen hier eveneens op berekend te zijn. In het wetsvoorstel noch in de Memorie van Toelichting wordt hier echter over gerept.

Met het oog op het aansluiten van vergunninghouders op het net op zee, merkt TenneT hierbij op dat de wettelijke aansluitplicht voor de netbeheerder op zee is neergelegd in artikel 24Aa, eerste lid, van de Elektriciteitswet op grond waarvan een windvergunninghouder, overeenkomstig het Ontwikkelkader, voorzien moet worden van een aansluiting op het net op zee. Ervan uitgaande dat de voorgestelde definitie van "windpark" ook zal worden opgenomen in de E-wet, vraagt TenneT zich af of er met het tegelijkertijd definiëren van het begrip "aansluitpunt" op de wijze waarop dit nu wordt voorgesteld, de systematiek van de E-wet niet wordt doorkruist.

TenneT begrijpt dat met dit wetsvoorstel de weg wordt vrijgemaakt voor het oprichten van installaties op zee die geen productie-installatie in de zin van de Elektriciteitswet zijn, maar wel stroom zouden moeten kunnen invoeden op, of afnemen van, het elektriciteitsnet. Verder wijst TenneT erop dat op zee ook particuliere netten kunnen ontstaan. Particuliere netten zijn verplicht voor het beheer een openbare netbeheerder aan te wijzen, tenzij zij daarvoor een ontheffing van ACM verkrijgen. Een bijzonderheid daarvan is dat vanuit de Elektriciteitswet niet de (wind)producent achter een dergelijk particulier net of installatie als aangeslotene op het openbare net wordt aangemerkt (met alle rechten van dien), maar de eigenaar of beheerder van het particuliere net of installatie.

Indien nu een vergunninghouder voor een windpark een aansluitpunt heeft op een installatie of een net van een ander, dan houdt in de huidige systematiek het windpark zijn recht op een aansluiting op het net op zee. De installatie of eigenaar van het particuliere net heeft een recht van aansluiting op het dichtstbijzijnde daarvoor geschikte punt van het (hoogspannings-)net. Dat kan vanuit het totale systeem bezien, inefficiënt uitpakken.

TenneT vraagt daarom uw uitdrukkelijke aandacht voor de samenhang van de nieuwe definities met de huidige aansluitsystematiek, waaronder de totstandkoming van het Ontwikkelkader, van de Elektriciteitswet.

III. Belang van planmatige, voorspelbare uitrol

In het wetsvoorstel wordt veelvuldig naar onderliggende regelgeving verwezen waar nadere uitwerking per kavel plaats zal vinden. Er is niet geconcretiseerd hoe de invulling van criteria en afweging per kavel zal plaatsvinden, of in welk geval voor welke toewijzingsprocedure gekozen gaat worden. Ook is onduidelijk wanneer dergelijke besluiten genomen zullen worden. Een van de pijlers van het succes van de uitrol van wind op zee tot dusver is juist de planmatige, voorspelbare uitrol waardoor risico bij de ontwikkelaars wordt weggenomen en het in een vroegtijdig stadium duidelijk is voor de markt wat er staat te gebeuren. Ook kan

mede hierdoor vroegtijdig worden gestart met de ontwikkeling van het net op zee, waardoor de infrastructuur tijdig gereed is. Door de procedurele afweging bij wet te regelen, wordt de gewenste duidelijkheid aan de markt geboden en verminderen de risico's.

In aanvulling op het punt van de zo gewenste vroegtijdige voorbereiding, brengt TenneT in herinnering dat in een eerdere versie van de wet Windenergie op zee een artikel was opgenomen ter dekking van de voorbereidingskosten door TenneT voor het netconcept tot en met 2023. Ten behoeve van de uitwerking van de Energieagenda van 7 december 2016 en in de aanloop naar de Vervolgroutekaart wind op zee na 2023, zou het wenselijk zijn een hernieuwd artikel ter dekking van de voorbereidingskosten aan dit wetsvoorstel toe te voegen, dan wel hier op andere wijze in te voorzien.

Het initiële uitgangspunt van planmatige uitrol komt verder onder druk te staan door de beoogde flexibeler periode tussen vergunningverlening en start exploitatie windpark. In het wetsvoorstel staat dat ook deze periode per kavel kan gaan variëren en per ministeriële regeling zal worden bepaald. Dit kan het risico vergroten dat een ontwikkelaar uiteindelijk alsnog afziet van realisatie, door tussentijdse ontwikkelingen in de industrie, energieprijzen of tegenvallers bij de overige benodigde vergunningen ingeval van een combinatie met gas als energiedrager.

Slotopmerkingen

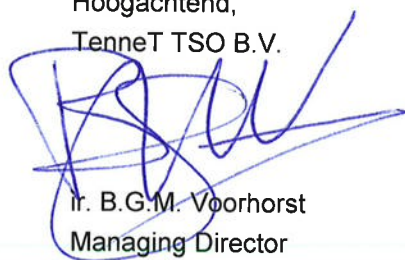
De minister betreft bij de rangschikking de zekerheid van realisatie en de bijdrage van het windpark aan de energievoorziening; het is een positieve ontwikkeling om dit in bredere zin te waarderen en te betrekken in de evaluatie. Ook gezien de omvang van de investeringen in de elektrische infrastructuur op zee is het van belang om de zekerheid van realisatie kritisch te evalueren en nauwlettend te volgen. Ook de (her)introductie van bankgarantie en waarborgsom is in dit kader positief. Graag denkt TenneT mee over de nadere uitwerking in de ministeriële regeling teneinde de criteria volgens artikel 24 nader te definiëren.

Voor het draagvlak van wind op zee kan de geschetste optie op medegebruik binnen een vergunde kavel een positieve bijdrage leveren. Het net op zee valt normaal gesproken buiten de kavelbesluiten, TenneT vraagt zich of dat ook in dit verband blijft gelden gezien de locaties van de platformen in de windgebieden. De criteria en het proces rondom de belangenafweging door het bevoegd gezag dienen duidelijk omschreven te worden met het oog op de risico afweging die de eerste gebruiker in een eerder stadium heeft gemaakt.

Ter afsluiting

Het verder faciliteren van de energietransitie is een belangrijke en uitdagende taak, temeer omdat op dit moment nog niet kristalhelder is hoe de toekomstige ontwikkeling er uit zal zien. TenneT vindt het positief dat de minister het belang van een breed speelveld wenst te faciliteren, zodat goede initiatieven ook mogelijk worden gemaakt middels wetgeving. TenneT ziet dat belang en denkt graag mee hoe dit kan worden gerealiseerd, zonder daarbij afbreuk te doen aan het unieke en succesvolle systeem dat Nederland heeft ontwikkeld voor het net op zee. TenneT blijft graag betrokken bij de totstandkoming van het definitieve wetsvoorstel en is uiteraard graag bereid om haar zienswijze, commentaar en suggesties voor verbetering van het concept wetsvoorstel nader (mondeling) toe te lichten. Hiervoor kunt u contact opnemen met dhr. Marco Kuijpers of ondergetekende.

Hoogachtend,
TenneT TSO B.V.

ir. B.G.M. Voorhorst
Managing Director